

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely, Főter 9. szám.

Telefon: 42. szám.

Késziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 kor.

negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után 2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy listabetékekkel, vagy kerettel ellátott hirdetések térmérték szerint egy négyzetcentim. után 8 fill. — Állandó hirdetéseknek árkedvezmény.

A város parlamentjéből.

— jan. 29.

Ujhely város képviselőtestülete tegnapi közgyűlését három ügynek szentelte; a város rendes folyó ügyei ezuttal nem kerültek sorra, hanem a tanácskozások kizárólag csak az ismert kinos, nehéz ügyek körül forogtak. Az első a csatornázás, a várva várt csatornázás volt, amelynek kivitele csak nem akar sorra kerülni; bár amint tegnap örömmel láttuk, most már mégis csak közeledik a megvalósulás felé. E tárgyban ezuttal nem volt különösen nagyarányú vita, amennyiben csak a kulturmérnökségnek a csatornázási tervekre tett észrevételeiről volt szó; a döntőbb jelentőségű pénzügyi kérdések most nem szerepeltek a napirenden.

Terjedelmesebb szóharca keletkezett a kereskedelmi iskola ismert circulus vitiozusa körül, amely tudvalevőleg abban áll, hogy az állam hajlandó az iskolának segítséget nyújtani, de előbb látni akarja a város áldozatait, míg a város előbb a segítség dolgában akar pozitívumokat s csak azután és csak e segítség révén akar áldozatokat hozni, főképpen az építkezésbe belebocsátkozni. Sok szó hangzott el a keddi közgyűlésen is e furcsa és mégis lényeges kontroverzia körül, míg végre is a határozat az lett, hogy egyelőre a polgármestert bízták meg, hogy a vármegyéhez intézendő memorandumot szövegezze meg s elhatározták, hogy legközelebb már visszavonhatatlanul és végérvényesen döntenek.

Végül, — szintén a kereskedelmi iskolával kapcsolatban napirendre került egy harmadik kinos ügy: *Sárkány Ottó* Ervin mérnök tiszteletdíja az iskola épületének tervrajzáért. A mérnök már majdnem egy éve folyton kérelmezi a neki járó 3500 koronát és joggal is, mert hiszen neki semmi köze ahhoz, hogy a város elhamarkodottan rendelte-e meg a terveket vagy nem s hasznát veszi-e azoknak, vagy sem. Ő megrendelésre dolgozott, ezt mindenestre meg kell fizetni. Azért furcsának találjuk a képviselőtestület határozatát, melylyel a kérdést most a pénzügyi és jogügyi bizottságok elé utalta. Mi szívesen vesszük minden esetben, ha a város pénze a kasszában maradna, de nem tudjuk elképzelni, hogy bármiféle bizottság

ezt el tudja intézni. Ellenben nagyon jól el tudjuk képzelni azt az esetet, hogy a mérnök végre is beleun a sok halogatásba s perrel támadja meg a várost s akkor aztán fizethetünk majd a levegőbeli tündérpalota terveit még perköltséget is.

Részletes tudósításunk egyébként a következő:

A csatornázás.

Meglehetősen számban vettek részt a tagok a képviselőtestület közgyűlésén, melyet *Farkas Andor* polgármester 3 óra tájban nyitott meg. A közgyűlés első tárgya a csatornázás ügye volt, kapcsolatban a Ronyvameder mélyítésével és bővítésével s a kulturmérnökség észrevételeire adandó nyilatkozat.

Kérészy Gyula v. főmérnök ismertette a csatornázás munkálatait, a tervezett fontosabb és lényegesebb újításokat, melyekből az az örvendétes tény állapítható meg, hogy Ujhely város a csatornázás keresztülvitelével sok olyan lehetetlen állapottól szabadul meg, mint amilyenek jelenleg a közegészség és közlekedésügy szempontjából erősen kifogásolhatók. Így pl. magának a Ronyva medernek mélyítése és kibővítése is oly előnyös változásokat fog teremteni, hogy azok haszna egyelőre szinte kiszámíthatatlan; ugyancsak kedvezőbb állapotokat fog teremteni a Zsolyomka-patak rendezése, egyrészt a beboltozása, s azok az utcarendezési munkálatok, melyeket a csatornázással egyidejűleg fognak végrehajtani.

A tervezet szól még az egyes vízhasználatoktól való megváltásról, s így többek között megállapítja, hogy a koresolya és uszoda egyelőre eddig jogtalanul használta a vizet, mint mellékfogyasztó. Az utolsó pont a partmenti birtokok kártalanításáról, az egyes területrészek kisajátításáról szól s hivatkozik a vízjogi törvény 163 §-ára, mely szerint a város az egyes területérték gyarapodásáért bizonyos ellenértékre jogosult a tulajdonosokkal szemben.

Ehhez az utolsó ponthoz szólalt föl *dr. Chudovszky Mór*ic, ki amennyire helyesli a csatornázás nyújtotta előnyöket, annyira nem tartja szükségesnek a város kárpótlásának kérdését már itt feszegetni, s ezen a véleményen van *dr. Haas Bertalan* is, ki az alkotandó szabályrendelet keretébe indítványozza azt fölvenni. *Dr. Lichtenstein Jenő* és *Kérészy Gyula* a szövegezés változatlan megtartása mellett vannak, s szükségesnek tartják az igény megállapítását, amire különben a városnak a törvény értelmében teljes joga is van.

A képviselőtestület az igény megállapítása mellett döntött.

Megint a kereskedelmi iskola.

Második, fontos tárgya volt a közgyűlésnek a kereskedelmi iskolának már-már karrikaturaszerű ügye, illetve a polgármesternek e tárgyban tett előterjesztése. A polgármester ezen előterjesztésében bejelenti, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter a 150'000 kor. államsegély kiutalását megtagadta, miután ily egyösszegben való utalványozás nem volt eddig sem szokásban: ellenben azon föltétel mellett, ha a város, mint iskolafenntartó,

hajlandó a felsőkereskedelmi iskola fennmaradását oly módon biztosítani, hogy az a törvény intézkedése szerint az orsz. tanári nyugdíjgyűlés kötelekébe felvehető legyen, úgy hajlandó a miniszter évi 10,000 korona pótségit adni. Bejelenti a polgármester, hogy ő kérelmezte a minisztertől nagyobb, évi 15,000 kor. pótségit megadását s erre nézve biztató ígéretet is nyert már. Azt a kérdést intézi tehát a képviselőtestülethez: hajlandó-e a kereskedelmi iskola építése ügyében véglegesen dönteni és kívánják-e a már előbb elhatározott memorandum elkészítését és a törv. hatósági bizottsághoz való benyújtását azelőtt, mielőtt a pótségit ügyében a miniszter válasza megérkeznék?

Hatalmas szócsata követte a polgármester előterjesztését és felvilágosító szavait. Elsőnek *dr. Chudovszky Mór*ic szólalt fel és azt fejtegette, hogy a miniszter leirata dilemma elé állítja a várost, mert a város csak úgy adhatna pozitív választ, ha a miniszter is pozitív ígéretet tenne. *Dr. Csizy Béla* szükségesnek tartja, hogy a polgármester készítse el a felterjesztést és azt nyújtsák be a törv. hat. bizottsághoz, de egyszersmind ne hatálytalanítsák a képviselőtestület előbbi határozatát, melylyel az iskola helykérdését eldöntötte. *Dr. Hornyay Béla* nem lát elég biztosítékot e nem helyesli az iskola építés forszírozását. *Halász József* szerint a város közönségének horribilis hozzájárulását fogja maga után vonni az iskola fenntartása. A polgármester hozzászólása után *dr. Lichtenstein Jenő* indítványozza, hogy vállalja a város az iskola fenntartását és elvben határozza el az építést is, de ezt csak akkor teljesítse, ha az anyagi viszonyok majd jobbra fordulnak. *Alexander Vilmos* szükségesnek tartja az építkezést, de a lehető minimális összegből, vagyis szerinte 300,000 kor. helyett 120—140,000 kor. is elegendő az építéshez. *Ladányi Miklós* utal a hononnai keresk. iskola építésére és nagy szegénynek tartja, hogy egy község vág élénk a sok huza-vona alatt. *Dr. Haas Bertalan* elég biztosítéknak mondja azt, ha a város bármimódon fenntartja az iskolát s addig, míg a 200,000 korona megadása papíron nincs előtte, nem tartja helyesnek az építkezést. *Widder Gyula* és *dr. Lichtenstein Jenő* hozzászólása után a polgármester reflektált a felszólalásokra és kijelentette, hogy sajnálattal látja, miszerint minden fáradozása, minden törekvése dacára sem képes a keresk. iskola dolgát előbbre vinni. Tiltakozik azok ellen a vádak ellen, melyeket a városban kolportálnak, hogy az egyes alapok pénzét elköltötték s melyek alaptalan voltak mellett csak azt eredményezik, hogy a város vezetősége elveszti munkakédvét.

Szavazásra bocsátja az indítványokat s a képv. test. 16 szavazattal 7 ellenében a polgármester előbb ismertetett előterjesztése értelmében döntött, t. i. hogy a memorandumot még a pótségit kérvény elintézése előtt nyújtják be a törv. hat. bizottsághoz.

A vitás tiszteletdíj.

A harmadik s utolsó tárgy *Sárkány Ottó* Ervin műépítész kérvénye volt, melyben a keresk. iskola tervé-

nek elkészítéseért megállapított 3500 kor. kiutalását kérte. Nagyobb jogi vita indult meg, e teljesen vitán kívül álló s jogos kérelem fölött, míg végre is a polgármester indítványára a kérvényt a jog- és pénzügyi bizottság elé utalták s ezzel a közgyűlés 6 óra tájban véget ért.

Az ujhelyi postalopás.

Taskó István postaszolgája és Szabó József vasúti munkás a tettesek. — Mindkettőt elfogták. — A pénz nagy része megkerült. — A bűnösöket a napokban Ujhelybe szállítják.

Egy nagy nyomozás sikere.

— jan. 29.

A sokáig rejtelmes titokzatosságba burkolt ujhelyi postalopás agyafurt tettesei nem kerülhették el sorukat; a fővárosi és ujhelyi rendőrség hosszu, fáradságos munkával végre is kézrekerítette őket s ma holnap már a sátoraljaujhelyi törvényszék előtt fognak számolni gonosz-tettükért.

A postalopás ügyében végzett hatalmas nyomozásnak két nagy fordulata volt, az egyik pár hónappal ezelőtt, a második és döntő fordulat pedig e hónapban következett be. A zempléni közönség mindkét fordulatról a fővárosi lapokból értesült első sorban. Mintegy a magunk igazolására meg kell állapítanunk, hogy a nyomozás szenzációs eredményéről, mely csak most került nyilvánosságra, két héttel ezelőtt nyomban értesültünk és ezt az értesülésünket egy nagyobb cikkben fel is dolgoztuk; s csupán a több oldalról, így az ujhelyi rendőrség, továbbá a posta és még más hatóságok részéről hozzánk érkezett kérelemnek engedünk, amikor a közlésre váró cikk megjelenítéséről lemondottunk, nehogy a nyomozás végső sikerét veszélyeztessük.

Most, hogy ez a siker teljesen befejezett dolog s a tegnapi fővárosi lapok az államrendőrség közlése alapján az eredményt már nyilvánosságra is hozták, a következőkben számolunk be az érdekes ügyről.

Az előzmények.

Két évvel ezelőtt történt, hogy Sátoraljaujhelyen a Kassa felé induló személyvonatról eltűnt egy postaszák, amelyben harminckilencezer kor. volt. Már akkor megállapították, hogy a postaszák a pályaudvaron tűnt el. Értésítették az esetről a budapesti főkapitányságot és a környék csendőrségét és rendőrségét, de a nyomozás nem járt eredménnyel. Letartóztatták ugyan *Kuszkó József* postaszolgát, a ki azzal volt megbizva, hogy a zsákot a mozgópostásnak adja át; megindították ellene a bünygyi eljárást, a főtárgyalást is megtartották, de fel kellett menteni, mert kiderült ártatlansága. A nyomozó hatóság ekkor kétezer koronát tűzött ki annak, aki a tolvaj nyomára vezet, de ez sem járt sikerrel.

Uj nyomon.

A budapesti főkapitányságon annak idején Botár Béla kapitány vezette ebben az ügyben a nyomozást, de Botárt időközben áthelyezték az V. kerületi kapitányságra és helyébe Czibor Ferenc fogalmazó került, aki újra megvizsgálta az egész ügyet.

Ebben az időben egészen új irányban nyomozott már az ujhelyi rendőrség is, mely fontos gyanúkat talált Taskó József postaszolga ellen. Így kihallgatták Szemes Péternét, egy ügyészségi hivatalnok feleségét, ki Taskókkal egy házban lakott s ő elmondta, hogy Taskókék feltűnően költenek, így például 1911. karácsony estéjére vagy 80 korona áru cukorkát és karácsonyfadíszet vettek. Ugyancsak ilyen terhelő adatokat nyújtott Marcineskó Ferenc hentes is. Az ujhelyi rendőrség ilyen formán gazdag adatgyűjteményt adott át Czibor fogalmazónak, kire elhatározta, hogy ő is e nyomon fog tovább indulni. A napokon át tartó figyelésnek meglett az eredménye. A detektívek megállapították, hogy negyvenötven forintot fizetésből nem lehet úgy élni, mint Taskókék. Az ujhelyi rendőrség ezeket a megfigyeléseket mondotta Alfay postafőtanácsosnak és Soós tanácsosnak s megkérte őket, hogy az igazgatóság helyezze át Taskót Budapestre, ahol könnyebben tudják majd megfigyelni. Az áthelyezés a múlt év szeptemberében meg is történt és Taskókék az Aréna-utca 72. számú házába költöztek.

Marcineskó hentes szerepe.

Mint az ujhelyi rendőrség megállapította, a postaszolga 600—700 koronát költött havonként és egyedül csak a feljelentő Marcineskó Ferenc ujhelyi hentesnél, (a Torzsás legutóbbi bérlőjénél) minden hónapban a legnagyobb pontossággal körülbelül százötven koronát fizetett ki, amit pedig szerény fizetéséből nem tehetett volna meg. Marcineskó hentesmester elmondta, hogy Taskó mindig pontosan kifizette számláját és csak az utolsó hónapban maradt adós 160 koronával. Amikor a hentesmester megtudta, hogy mivel gyanúsították Taskót, hajlandónak mutatkozott arra, hogy a rendőrségnek segítségére lesz a nyomozásban. A rendőrségen kieszeltek egy tervet, amelynek végrehajtására a hentesmestert felvitték Budapestre és ott a múlt hét esütörtökén elküldték Taskókat Aréna-utcai lakására. A lakásban csak az asszony volt otthon, akit üdvözlés után így szólított meg a hentesmester: — Eljöttem a pénzért!

Az asszony megjegyezte a váratlan vendégtől és megígérte, mihelyt hazajön a férje, ki fogja fizetni a tartozást.

— Megakartak előlem szólni, ugy-e? — folytatta a hentes — pedig kár lett volna, mert tudok én valamit.

Erre a hangra az asszony láthatóan meglepetten és ismét megígérte a hentesnek, hogy megkapja pénzét. A hentesmester azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem folytatta:

— Tudom ám azt is, hogy kétezer koronát kap az, aki a postátolvajt a rendőrség kezére adja. Jó lenne, ha megkapnám a kétezer koronát, mert tudok én valamit.

Az asszony sirni kezdett, hogy most már nincs annyi pénzük, mert igaz ugyan, hogy az ő ura követte el a lopást, de a pénzen meg kellett osztaniok és csak a felét kapták ők, ebből már sokat elköltötték, de ha hallgat, szívesen adnak neki ezer koronát.

Taskókék letartóztatása.

Amikor ez a beszélgetés véget ért, beléptek a detektívek, akik mindent hallottak és letartóztatták az asszonyt. Nyomban elmentek Taskó Istvánért is, aki szintén beismerő vallomást tett.

— Szabó József málházóval együtt követtem el a lopást, — mondta Taskó, — Szabó eszelte ki a lopást, ő mondta el nekem a terveit és én lop-

tam el a zsákot. A pénzen megosztottunk. Én 16000 koronát kaptam. Szabó pedig 23000 koronát.

A postaszolga ezután elmondta, hogy a kapott pénz felét Nyirbókőben apósa házában tövében elásta, a megmaradt pénz nagyrészt pedig felérték. Ezt a vallomást Taskó pénteken tette. Szombaton reggel már Nyirbókőben az említett helyen felásták a földet és megtalálták az elrejtett pénzt, tízezer és hatszáz koronát. — A vallomás után Taskó Józsefet és feleségét letartóztatták.

A főbűnös letartóztatása.

Ezeket az eddigi eredményeket, egy-két adat kivételével közölték már a fővárosi lapok, — bár nem hallgathatjuk el, hogy a fővárosi rendőrség szereplését alaposan eltúlozták és elferdítették, — de maig még nem közölték azt a hírt, mely Czibor fogalmazótól tegnap, kedden távirati uton az ujhelyi rendőrséghez érkezett, hogy t. i. immár Szabó József is a rendőrség foglya. A főbűnös, a ki a tervet kieszelte s a ki az alkulesot csinálta székely fia s Háromszék megyében, egy Sepsiszentgyörgyhöz közeli faluban került kézre. Nála is megtalálták az ellopott pénz nagyrésztét. Ami hiányzik, abból ingatlant vásárolt s így természetesen ennek az értéke is megtérül, úgy, hogy a posta kára aránylag nagyon csekély.

Szabó előbb vasuti málházó volt, utóbb a gyártelepen dolgozott s itt volt a postalópás idejében is. A postalópás után még pár hónapig dolgozott a gyárban, de egyre lustábban, egyre hanyagabban, — valószínűleg azzal a céllal, hogy mielőbb bocsásák el, mert önmaga nem akart kilépni, félvén, hogy ezzel gyanút kelt. — Terve sikerült is, a múlt év március havában a gyárvezetőség elbocsátotta, mire ő sietve elutazott.

A bűnösöket egy-két nap múlva Sátoraljaujhelybe hozzák, hogy az itteni törvényszék ítélkezze felettük.

VÁLASZ

egy nyílt levélre.

Sátoraljaujhely, jan. 29.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A „Zemplén“ legutóbbi számában egy nyílt levélnek volt szives helyet adni, melyet Benesik István főszolgabíró ur intézett hozzám a bodrogközi vicinális utak siralmas állapotának a közigazgatási bizottság januári ülésén történt szellőztetéséből kifolyólag.

E nyílt levél elején a főszolgabíró ur arra figyelmeztet, hogy az elveszett közmunkákról a vármegye legelső fóruma előtt hangoztatott vádjaimat igazolni tartozom, azután pedig — maga is beismervén, hogy bizonyos újonnan kiépített törvényhatósági út kivételével — járása területén az utak rosszak és járhatatlanok, ebből, a szerinte is „köztudomású tény“-ből a levél végén azt a szokatlan logikára valló következtetést vonja le, hogy felszólalásomat csak a személye iránt ápoló legmagasabb fokú rosszakarat sugalmazhatta.

Hát ha a főszolgabíró ur csakugyan ebben a meggyőződésben van és szives volt a saját ügyében már a véghatározatot is meghozni s a követelt bizonyítás lefolytatása, sőt megkezdése előtt engem elmarasztalni, saját magát pedig felmenteni — én vele ebben az ügyben nyílt-téri perlekedésbe nem bocsátkozom.

De nem bocsátkoznám akkor sem, ha a provokálás valamivel erősebb logikai alapon történt volna is.

Még pedig azért, mert én hivatalos fórum előtt, hivatalos személytől nyert információ alapján állítottam, hogy annak a közmunkának az értékéből, melyet az 1890. I. t.-c. életbe lépté óta a bodrogközi vicinális utakon ledolgozni kellett, akár első osztályú utakat is lehetett volna építeni és miután az utak — köztudomás szerint — rosszak, sőt járhatatlanok, ez a munka elveszett. Az én nyilatkozatomnak tehát csak hivatalos uton lehet folytatása. És lesz is. Engem nem lehet azzal kifizetni, hogy például indolens a közönség is, a községi előljáróság is, (melyet pedig a főbíró ur könnyű szerrel teremthet a saját kezére) az uti bizottság is, (melynek — nota bene — a főszolgabíró ur az elnöke) sőt azzal sem elégszem meg, hogy a nyilvántartások rovatait a számvevő ur kitöltve találta. Én tudni akarom, hogy ha a főszolgabíró urnak önérzetesen hangoztatott érellyességével még is sikerült a közmunkát ledolgoztatni, hát miért nincs ennek nyoma, miért nem lehet ősszel és tavasszal például N.-Géresből Rozvágyra és Orőse eljutni? És hogy ezt megtudjam, kérem is követelni fogom a legszigorúbb vizsgálatot. — A szerkesztő urat pedig arra kérem, hogy e pár sornak becses lapjában helyet szorítani sziveskedjék.

Teljes tisztelettel:

Dr. Szirmay István,

Zemplénavármegye tisztii főügyésze.

Készséggel adtuk helyet Szirmay főügyész ur felvilágosító válaszában és sietünk kijelenteni, hogy mi is azt tartjuk, hogy az ügy további folytatása és befejezése a hivatalos fórumok elé tartozik, reánk pedig legfeljebb majd csak az eredmény regisztrálása várhat. A vármegye főügyésze Benesik főszolgabíró ur felszólítására konkrét formában megjelölte a maga álláspontját, szemben a főszolgabíró álláspontjával; a rendes hivatalos eljárás fogja most már az egyik vagy másik álláspont helyességét igazolni.

A szerkesztőség.

Az ujhelyi pénzpiac.

Pénzintézeteink múlt évi mérlegei

— jan. 29.

Mint már néhány elmúlt esztendőben, úgy az idén is megszólaltatjuk az ujhelyi pénzpiacnak egyik alapos ismerőjét, hogy a bankmérlegek szezonjának idején ismertesse és kritikái megjegyzésekkel kommentálja pénzintézeteinknek a legutóbbi évben kifejtett működését és eredményeit. Az idén különösen aktuális ez az összefoglaló ismertetés, hiszen évtizedek óta nem állott annyira az érdeklődés előtérben a pénzpiac, a közgazdasági helyzet, mint most, a pénzkrisis tetőfokán, az Európa-szerte végbemenő beláthatlan fontosságú események hatása alatt. Kétségtelen tehát, hogy ez idén különösen nagy olvasótábornak feszült érdeklődésére tarthatnak számot „Kritikusnak“ megjegyzései, amelyeknek értékét nagyban emeli ez a körülmény, hogy írójuk nemcsak alapos tanulmányokat végzett Ujhely közgazdasági életében, hanem maga is aktív munkása annak.

Ez idén három cikk keretében ismerteteti az író az ujhelyi pénzintézeteket. A mai, első cikkben általánosságban vet visszapillan-

tást a múlt év közgazdasági életére; néhány nap múlva, ha majd megjelentek az összes pénzintézetek mérlegei, — melyek közül néhány még nem került nyilvánosságra, — részletesen és összehasonlító modorban ismertetni fogja a mérlegek adatait; s végül a részletes adatokból levonja a konzekvenciát, úgy általánosságban az ujhelyi bankokra nézve, mint különösen az egyes intézetekre. Ime a cikksorozat első része:

I.

Általánosságok.

Az elmúlt 1912. esztendőt fekete betűkkel fogja megörökíteni közgazdaságunk története. A kereskedelemre, a közgazdaságra és különösen a pénzintézetekre kemény megpróbáltatásokat mért ez az esztendő. A pénzpiacnak részint a világháborútól való félelem folytán, részint ismeretlen, vagy legalább is rejtett gazdasági okokból beállott válságos helyzete országszerte érezette hatását és úgy a fővárosban, mint a vidéken komoly bajok okozója lett. Nagy iparvállalatok és pénzintézetek válságai megdöbbentő gyorsasággal követték egymást.

Megnyugvással konstatáljuk, hogy városunkban, mely pedig kereskedelmi hitel dolgában nem valami jó hírnévnek örvend, a válságos pénzhelyzetnek alig voltak számottevő hátrányos következményei. — Fizetési képtelenség még kevesebb fordult elő, mint a megelőző években. Egyetlen egy nagyobb és ismertebb cégű iparvállalat (a hordógyár) jutott abba a helyzetbe, hogy a hitelmegvonásnak következtében, vagy talán inkább túlnagy készáruraktára miatt, fizetési kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, moratóriumot kellett kérnie; megnyugtató azonban, hogy itt is kellő fedezetet nyujtanak az aktívák. — De igenis voltak előnyös következményei a „rossz“ pénzügyviszonyoknak, bármennyire paradoxonnak tűnjék is fel ez. A helybeli bankok ugyanis régóta nem zárták le oly szép eredménnyel mérlegeiket, mint az Ur 1912. esztendejében, ebben a kritikus korszakban. Még a múlt évek „bűneire“ is maradt egy kis fedezet az idej nyereségekből.

Pénzügyintézeteinknek ezt az előnyös helyzetét első sorban az idézte elő, hogy bankjaink a szorosan vett banküzleteken kívül egyéb gazdasági vállalkozásokkal ugyszólván egyáltalában nem foglalkoznak. Hűségessé fenn tartói ők a pénzügyi téren sok tekintetben nagyon üdvös konzervatívizmuskon. Normális időkben persze nem nagyon dicseretes ez a konzervatív magatartás, amely persze semmiképpen sem szolgálhat a közgazdasági élet fellendülésének előnyére; sőt ha a vállalkozástól való félelem tulságba megy, akkor hiba is. Két év előtti cikkünkben fel is róttuk ezt az ujhelyi bankoknak. Most mégis készséggel elismerjük, hogy épen ez a körülmény, hogy t. i. pénzintézeteink nem bírnak elég kereskedelmi szellemmel, nem létesítenek és nem támogatnak kereskedelmi- és iparvállalatokat, szóval a vállalkozási szellem hiánya: épen ez teremtette meg nálunk azt a szerencsés helyzetet, hogy míg sok más városban a pénzintézetek roppant nehézségekkel küzdöttek és új kölcsönt nem voltak képesek folyósítani, addig az ujhelyi bankok majdnem az egész éven keresztül rendszeresen folytathatták ez idén csakugyan áldásosnak nevezendő működésüket. Az adósfeleltől nagyobb törlesztéseket nem követeltek s így existenciákat nem tettek tönkre, sőt a kereskedők tárcaváltóit az év utolsó napjáig minden nehézség nélkül, — a körülményekhez képest normális kamatláb mellett is, — leszámitolták. (Csupán építkezési kölcsönt folyósi-

tottak nagyon gyér számban az elmult esztendőben.)

Nem hallgathatjuk azt sem el, hogy a helyi pénzpiac e kedvező helyzetének megteremtésében oroszlanrészt illeti az Osztrák-Magyar Bank helybeli fiókját is, mely mindjárt első évi ittműködésével megmutatta, hogy hivatása magaslatán áll; *Lányi* bankfőnök, miután a helybeli pénzintézetek realitásáról meggyőződést szerzett, nagyon kulánsan járt el velük szemben. Az Osztrák-Magyar Bankkal már előbb összeköttetésben állott pénzintézeteknek nagyobb visszszámítolási hitelt nyújtott, amelyekkel pedig még nem állott összeköttetésben, azoknak is nyújtott hitelt, ha mérsékelt arányban is. Egy félmillióra becsülik az Osztrák-Magyar Bank érdekelttség többletét a helyi pénzintézeteknél az előző esztendővel szemben.

Főleg ez tette lehetővé a helybeli bankoknak kereskedelmi váltók aránylag elég mérsékelt kamatláb mellett honorálását, mert így nem voltak kényszerítve ezeket kamat és „jutalék” mellett a budapesti nagybankoknál visszszámítolni.

HIREK.

A Zempléni vármegyei Kaszinó közgyűlése.

A Kaszinó új házat tervez.

Nagyszámu tag jelenlétében folyt le vasárnap, 26-án délután a Kaszinó ez évi rendes közgyűlése, melyen *Meczner Gyula* főispán elnök elnök.

A közgyűlés első tárgya az elmult év számadásának megvizsgálása volt, melyből az az örvendetes tény nyert megállapítást, hogy a Kaszinó pénzügyi viszonyai teljesen megfelelők. Az elnök köszönetet mondott ezért az alelnöknek, *Vass József*, *Moldoványi Géza* pénztárnokoknak és a választmányoknak. Ezután pedig, — miután mandátumuk lejárt — az elnök bejelentette az elnökség, a választmány és a tisztikar lemondását.

Korelnökül *Vass József*et választották meg, ki szép szavakban mondott köszönetet a lemondott elnöknek a Kaszinó iránt tanusított eddigi jóindulatáért s kérte, hogy ezt a tisztiséget újra fogadja el. A közgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangulag *Meczner Gyulát* választotta ismét elnökül, alelnökül pedig *Fejes István* indítványára, eddigi érdeműs működésének elismerése mellett, *Fornszek Béla*t. Igazgatók *Kun Frigyes* és *Képes Gyula*, pénztárnok *Moldoványi Géza*, könyvtárnok *Domján Elek*, titkár *Faller Gyula* és ügyész *Isépy Tihamér* lett. Választmányi tagokul a következők választották meg: *Malonyay Gyula*, *Dókus Gyula*, *Meczner Béla*, *Éhler Gyula*, *Fejes István*, *Domján Elek*, *Hornay Béla*, *Kellner Soma*, *Képes Gyula*, *Kun Frigyes*, *Lengyel Manó*, *Németh Nándor*, *Dr. Schön Hugó*, *Szokolay Emil*, *Vass József*, *Wieland Lajos* helybeli és *Gr. Andrássy Sándor*, *Bernáth Győző*, *Görgey Gyula*, *Ferenczy Elek*, *Nemthy József*, *Nemes Sándor*, *Dr. Sennyey István*, *ifj. Molnár Viktor* vidéki kaszinói tagok.

A választás után felolvastatta az elnök *Malonyay Gyula* kaszinói tag fontos indítványát, melyben kifejti, hogy a kaszinó mai állapotában nem nyújta mindazt, amit hasonló egyesületek adnak s ezért szükségesnek tartja egy kaszinói épület felállítását. A közgyűlés lelkesedéssel tette magáévá az indítványt s elhatározta, hogy megfelelő telek vételét s azon a modern igényeknek megfelelő kaszinói épület emelését. Mivel azonban ez a terv ugy építészeti, mint pénzügyi szempontból bővebb utánjárást igényel, egy építészeti bizottságot küldött ki a közgyűlés s ennek tagjai

lettek: *Malonyay Gyula*, *Davidovits Adolf*, *Haas Adolf*, *Képes Gyula* és *Moldoványi Géza* s ez a permamens bizottság fog majd időről-időre jelentést tenni a választmányának. Apróbb ügyek elintézése után ért véget a közgyűlés.

— **A Szabad Liceumból.** A magyar szobrászat fejlődése volt a tárgya annak az érdekes és tanulságos előadásnak, melyet vasárnap délután *Poór Sándor* főgimn. tanár tartott szépszámu hallgatóság előtt. Az előadás vetített képek kíséretében ismertette szobrászatunk fejlődését az egyszerű, primitív faragványoktól a mai művészi alkotásokig, melyek már bátran felvehetik a versenyt a külföld hasonló termékeivel. Nehéz küzdelmet, mostoha körülmények között érte el szobrászatunk mai, kiváló helyét és meg van a remény, hogy a fejlődés most már fokozatosan fog következni. Az értékes előadás menetére kissé rosszhatással volt az, hogy a vetítőgép nem funkcionált tökéletesen, de ettől eltekintve, minden tekintetben élvezetes és érdekes volt.

— **Dr. Thomán Dávid halála.** Dr. *Thomán Dávid* Zempléni vármegyei tb. főorvosa, a *Ferenc József*-rend lovagja, kórházi főorvos stb. folyó hó 25-én munkás életének 85-ik évében Budapesten meghalt. F. hó 28-án temették el Homonnán a családi sírboltba. Fiai dr. *Thomán Miklós* főtörzsorvos, *Thomán István* ismeretes zeneművész, nővére özv. *Teich Antónia*, nagyszámu előkelő rokonság, köztük dr. *Szekely Albert* ügyvéd, kinek nagybátyja volt, gyászolják az az elhunytat. Nagytudományu s nagyképzetségű ember volt, a tanügyek iránt s minden közügy iránt élénk érdeklődéssel viseltetett; régebben lapunkat, a Zempléni is sűrűn kereste fel társadalmi irántu cikkeivel s még alig 3-4 év előtt is jelentek meg lapunk hasábjain vezérei, melyek mindig nagy lelki gyönyörűséget szereztek az olvasóközönségnek. Hosszu ideig volt Homonnán hitközségi és iskolaszéki elnök. A vármegyében sok jó barátja és tisztelője volt. Nyugodjon békében!

— **Eljegyzés.** Magyarizségi *Isépy Tihamér* dr. eljegyezte kiskiráki és bisztricskai *Lehoczky Olgát*, *Lehoczky Miklós* földbirtokos leányát Kassán.

— **A játékonycélu hangverseny**ről irt tudósításunkból sajnálatos véletlen folytán kimaradt a műsor egyik kiváló pontja, *Moskovszky: Valse As-durja Nagy Annus* gyönyörű előadásában. A nagytehetségű előadó teljes megértéssel és brilliáns technikával interpretálta a nehéz darabot s ezt honorálta a közönség hatalmas tapsvihara is.

— **Kinevezés.** *Fischer Dezső* sárospataki okleveles állatorvost a földmívelésügyi miniszter m. kir. állatorvossá nevezte ki.

— **Nyilvános köszönet.** *Davidovits Adolf*né urnő *Rózsika* leánya esküvője alkalmával 50 koronát volt szives adományozni a helybeli Izr. Nőegyletnek és ugyancsak ezen esküvőnél *Ligeti Iduka*, *Weinberger Ilonka* és *Schön Klárka* urleányok 118 K.-t gyűjtöttek együletünk javára. Ugy az adományozó urnőnek valamint a gyűjtőknek szives fáradozásukért ez uton fejezzük ki az egylet hálás köszönetét. Özv. dr. *Rosenthal Sándorné*, egyel. elnök. *Kozma Armin*, egyel. titkár.

— **Elfogott kivándorlási ügy**nőknő. *Bödő Imre* és *Szigeti Ferenc* mezőlaborcezi határrendőrök egy veszedelmes kivándorlási hienát tetek egy nehány hétre ártalmatlanná. — *Kalampár Ferenc*né váraljai származásu asszony a leggyafurtabb módon szállított kivándorlókat Galicziába s habár régen őrte foglalkozását, eddig óvatosan elkerülte a hatósági közegek figyelmét. Most hurokra került és a mezőlaborcezi határrendőrségi ki- rendeltség vezetője, 45 napi elzárásra ítélte.

— **Vetőmag kedvezményes áron.** A hivatalos lap egyik utóbbi száma

közli a földmívelésügyi miniszter rendelkezését a vetőmagnak kedvezményes áron való eladásáról. E szerint a mult évi kedvezőtlen időjárás folytán az országban rendes időjárás mellett ösziekkel bevetni szokotti terület egy része vetetlen maradt s valószínű, hogy az elmaradt vetések egy részét a gazdák tavaszi és járóbuzával fogják pótolni. Tekintettel arra, hogy járóbuza- és tavaszi buzavetőmag az országban keletlen mennyiségben nem áll rendelkezésre, a földmívelésügyi miniszter a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét (Budapest V., Alkotmány utca 31.) nagyobb mennyiségű ilyen fajta buzavetőmag beszerzésével, a pozsonyi közraktárakban való beraktározásával és a jelentkező gazdák részére való eladásával bizta meg. Az e nemű vetőmag beszerzését a gazdaközönség részére megkönnyítendő, a földmívelésügyi miniszter a mondott fajta buzavetőmag árát bérmentesen a rendelkezési állomásra szállítva zsákostul métermázsánként 28 korona kedvezményes áron állapította meg azzal a korlátozással, hogy e kétféle minőségű vetőmagból együtvéve egy-egy gazda száz métermázsánál nagyobb mennyiséget nem kaphat. A vetőmag iránti megrendelés a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez intézendő, mely cég a megrendelést a rendelkezésre álló készlet erejéig a beérkezés sorrendjében fogja elintézni.

— **Megbüntetett kivándorlók.** Megirtuk annak idején, hogy a rendőrség letartóztatta *Kótyuk Miklós* nagyráti földművest, ki hamis bizonyítványok alapján ki akarta vándoroltatni *Juhász Mari* és *Bajza Erzs* parasztlányokat. A rendőrkapitány kivándorlás közvetítésért *Kótyukot* 15 napi elzárásra és 120 kor. pénzbírságra ítélte.

— **Táncitanítás.** *Révész* táncitanár a m. t. szülők és érdeklődők sz. tudomására hozza, hogy a főgimnázium, felső kereskedelmi és polgári iskola Igazgatósa a tanuló ifjúságnak megengedte, hogy egy táncanfolyamon résztvehessenek. A tanítás február hó 3-án a sátoraljauhelyi áll. polgári leányiskola tornatermében d. u. 5 óra- kor kezdődik. Felnevelteknek egy külön táncteremben este 8-10-ig lesz a kurzus megtartva. A tananyag felőleli az összes divatos szükséges táncokat és a nélkülözhetetlen illemszabályokat, helyes magatartást. Beiratkozni lehet *Löwi Adolf*, *Landesmann Miksa* és *Szabó Pál* urak könyvkereskedésében.

— **Fiatallalvajok.** *Berger* és *Lipshitz* helybeli üveg és porcellánkereskedők észrevették, hogy raktárjukat állandóan dözsmálja valaki. Feljelentést tettek s a rendőrség ki is nyomozta a tetteseket a cég 2 tanulója személyében, kik be is vallották tetteiket.

— **Pénzügyi reformtervek.** A törvényes kamatláb 5%-ban van megállapítva, az uzsorakamat pedig 8%-on felül kezdődik. A jelenlegi pénzügyviszonyok mellett a 8%-os törvényes kamat valóságos anakronizmus. A pénzintézetek, különösen a vidéken, nem képesek ma 8% mellett kölcsönt nyújtani, amikor a fővárosi nagybankok is legkitünőbb cégektől 9 és 10%-ot szednek. Az 5%-os törvényes kamatláb különben egyenesen készíti az adóst, hogy ne fizessen, mert ha beeperlik, ugy csak 5% késedelmi kamat fizetésére ítélik el, ellenben ha adósságának kifizetése végett hitelt vesz igénybe, 10-12% ot kell a kölcsönpénz után fizetnie. A nemfizetés tehát 5-7% nyereséget jelent a nemfizető adósnak. A 8%-os kamathatár pedig azt eredményezi, hogy a pénzintézetek bekebelezett hitelt egyáltalában nem adnak, mert különben az uzsora okiratszerűleg bizonyítható volna. — *Szászy-Schwarz Gusztáv* egyetemi tanár egy érdekes cikkében élesen kikel a törvényes és az uzsorakamat ilyen fix tételekben való meghatározása ellen és azt az eszmét veti fel, hogy a számszerű fix kamattétel helyett labilis kamatláb

határozassék meg, olyképen, hogy a törvényes kamatláb az Osztrák-Magyar Bank kamatlába felett 1%-ban, az uzsorakamatláb alsó határa pedig a bankráta felett 3-4%-ban állapíthatassék meg.

— **Vásáráthelyezések.** A kassai kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy *Varannó* községben a folyó évi február hó 15-16, április hó 25-26 és december 5-6-ra eső országos kirakó és állatvásárok ez évben kivételosen február hó 19-20-án, *Tiszaluc* községben folyó évi január hó 5-re esett, de elmaradt országos állat és kirakodó vásár helyett folyó évi január hó 30 án pótvásár fog megtartatni.

— **Lopott, hogy ihasson.** *Czipra János* asztalosmestertől segédje, *Brinyánszki György* nagyobb mennyiségű anyag ellopása után megszökött. Elfogták s vallatásakor tettét beismerte, s azt is, hogy a lopott holmi árát elitta.

— **Hegedűtanítás.** A nemrég lezajlott jótékonycélu hangversenyen általános tetszést nyert dr. *Kárpáthy László* remek hegedűjátéka. A kiváló hegedűművész több oldalról érkezett felszólításnak engedve, elhatározta, hogy hegedűórákat fog adni. Levélbeli megkeresések *Andrássy-utca* 40. szám alá intézendők.

SZÍNHÁZ.

** **Kis pajtás.** *Berstein* és *Wéber* bájos vígjátékának a „Kis pajtásnak” *Genevieve* szerepében lépett fel *Fekete Rózi* hétfőn este, jutalomjátéka alkalmával. A közönség méltán nyolva *Fekete Rózi* eddigi érdemeit, szép számmal jelent meg a jutalomjátékon, meleg óvációkban részesítette a művésznőt, s értékes ajándékkal lepte meg. Az előadás a siker jegyében folyt le, *Fekete Rózi* közvetlen, bájos játéka méltán kiérdemelte a közönség tetszését s igen jól játszottak a darab többi szereplői is.

** **A Luxemburg grófja.** A keddi este szintén jutalomjáték volt, a társulat tehetséges, fiatal tagjának *Gömör* *László*nak jutalomjátéka s igazán bántó volt a színháznak csaknem teljes üressége. Pedig a darab zenéje kedves, megkapó, a szereplők, élükön a jutalmazotttal tehetségük javát hozták a színre s csupán a közönség hiánya tette nyomottá a hangulatot.

A kirakatokban ki-függesztett **OLLA** táblácskák az *Olla* lerakatot jelzik. Kedvelt minőségek: 1203. sz. tucataja 6 kor. 1204. sz. superfinom tucataja 8 kor. Az „**OLLA**” több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva. 501/k. — Kapható: *Ehler Gyula* gyógyszer-tárában, Sátoraljai helyen.

Felolós szerkesztő: **Dr. Adriányi Béla.**
Helyettes szerkesztő: **Teleky Sándor.**
Laptulajdonos: **Ehler Gyula.**

